

Pedagogisch beleidsplan BSO De stadsgeuzen

Voorwoord

De gedachte aan de oprichting van een eigen BSO komt voort uit het idee dat er meer uit buitenschoolse opvang te halen is dan vaak het geval is.

De eerste noodzakelijke, voor mij belangrijke, stap was dat deze naschoolse opvang kleinschalig werd met vaste pedagogisch medewerkers die de kinderen goed kennen. Tot deze beslissing kwam ik niet zomaar. Na jarenlange ervaring op grotere BSO-organisaties merkte ik dat persoonlijke aandacht soms tekort schoot, er teveel kinderen waren en vaak wisselende medewerkers.

Door kleine groepen te vormen met vaste medewerkers schep je rust en voorspelbaarheid voor kinderen die meestal al een pittige dag school achter de rug hebben. Ook vind ik het belangrijk dat kinderen meer zichzelf kunnen zijn. Dit betekent een diversiteit aan behoeftes en daarop aansluitende activiteiten. Zo is een kleinschalige BSO ontstaan, met als basis 16 en maximaal 20 kinderen op een dag. En zeer belangrijk: vaste, lieve en betrokken pedagogisch medewerkers met aandacht voor diverse kinderen.

Op BSO De Stadsgeuzen is veel ruimte voor werkelijke verbinding, het maken van plezier en persoonlijke groei. Ook is altijd ruimte voor verbeelding en fantasie. We willen een veilige, prettige plek creëren voor alle kinderen. Een plek waar ze graag komen en waar wij ze bieden wat ze nodig hebben.

We zijn wendbaar, flexibel en houden korte lijntjes naar school en ouders.

Ook de naam 'De Stadsgeuzen' is niet zomaar gekozen. Deze is tot stand gekomen naar aanleiding van een stukje geschiedenis van Alkmaar. Bondgenoten van de Alkmaarders in de strijd tegen de Spaanse bezetting waren 'Watergeuzen', woeste heldhaftige mannen die op gedurfde wijze hielpen de Spanjaarden te verjagen. Een heldennaam...

Natalie Hollander,
BSO De Stadsgeuzen

Samenvatting

In deze tekst licht ik de visie van BSO De Stadsgeuzen toe. Ook zal aan bod komen hoe deze eruit ziet in de praktijk en wat er nodig is om haar te realiseren.

De visie van BSO De Stadsgeuzen is gebaseerd op het mensbeeld dat diversiteit een toegevoegde waarde heeft. Elk mens/ kind is uniek en er is een plek voor in de maatschappij. Iedereen heeft talent en een eigen inbreng. Voorwaarde voor ontwikkeling van deze menselijke eigenschappen is een veilige ongedwongen omgeving, waar respect en ruimte bestaat voor elkaar. Om dit te realiseren werkt De Stadsgeuzen met een kleine groep van 16 kinderen met een maximum van 20 per dag en vaste pedagogisch medewerkers. De kinderen leren elkaar goed kennen en vertrouwen maar ook de pedagogisch medewerkers. Belangrijk is dat deze veel kennis hebben en verwerven over de kinderen.

Waar nodig is wordt extra kennis verzameld en samengewerkt met externe instanties.

De samenwerking met de ouders is niet te onderschatten. Vertrouwen en open communicatie is waar De Stadsgeuzen naar streeft. Dit komt volledig ten goede aan het kind dat dit als voorbeeld zal nemen.

Verder biedt De Stadsgeuzen stimulerende, creatieve en ontdekkende activiteiten aan die de nieuwsgierigheid van de kinderen stimuleert en andere eigenschappen, zoals beschreven in de vier basisdoelen van Riksen-Walraven.

Buiten de vier basisdoelen van pedagoog Riksen-Walraven om; het bieden van fysieke en emotionele veiligheid, het bevorderen van persoonlijke competenties, het bevorderen van sociale competenties en socialisatie door overdracht van normen en waarden, kijkt De Stadsgeuzen ook naar de cirkel van de '21 century skills'. Deze cirkel toont 11 vaardigheden die een kind van deze tijd nodig heeft om uit te groeien tot een zelfstandig, verantwoordelijk mens. De 21 century skills komen overeen met de vier basisdoelen van Riksen-Walraven, alleen zijn de vaardigheden die het kind zich eigen kan maken in de cirkel specifiek verbeeld ten opzichte van de 21-ste eeuw (denk aan o.a. mediawijsheid).

In het Pedagogisch Beleid zal beschreven worden hoe BSO De Stadsgeuzen denkt haar visie en vier basisdoelen te realiseren en te handhaven. Wat is er voor nodig en wat wordt er ingezet. We hebben het dan over omgeving, activiteiten, medewerkers, wijze van communiceren, omgang etc.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
Hoofdstekst: - pedagogische visie - 4 pedagogische basisdoelen - vaardigheden in de dagelijkse praktijk - kindwelbevinden registreren - kwaliteitsontwikkeling - interne kwaliteitsanalyse - externe kwaliteitsanalyse	4-10
Literatuurlijst	11
Bijlage 1	12
Bijlage 2	13

Pedagogische visie

De visie van BSO de Stadsgeuzen is gebaseerd op het mensbeeld dat diversiteit een toegevoegde waarde heeft. Mensen verschillen van elkaar, hebben andere talenten en een eigen inbreng. Elk mens is uniek en voor elk mens is er een plek in de maatschappij.

Hieruit volgt automatisch het kind-beeld. Elk kind wordt geboren als een 'eigen wezen', met talenten en mogelijkheden. Elk kind ontwikkelt zich in eigen tempo, is nieuwsgierig, onderzoekt, verwondert zich en ontdekt op zijn of haar manier. BSO De Stadsgeuzen vindt dat er ruimte moet zijn voor elk kind om dit te kunnen om zo te ontdekken wie het is, graag wil of leuk vindt. Dat kan alleen plaatsvinden binnen een veilige en ongedwongen omgeving.

Naast het dagelijks aanbieden van activiteiten, die uitdagen en kinderen leren omgaan met materialen, gereedschappen, sociale vaardigheden en verschillende oplossingen (o.a. experimenteren), vinden wij het ook belangrijk dat het kind vrij kan spelen of zelf aangeeft en meedenkt over wat het wil doen. Zowel bij een aangeboden activiteit als in het vrije spel leert het zich te ontwikkelen en kennen in eigen tempo.

Binnen deze visie is minimaal gebruik van beeldschermen of sociale media passend. Door kinderen op andere manieren te stimuleren ervaren zij op dat gebied geen gemis.

Hoe denken we deze visie vorm te geven?

Binnen BSO De Stadsgeuzen werken we met de 4 basisdoelen van Riksen-Walraven. Deze worden ook in de pedagogische 4-takkige boom verbeeld (zie: **bijlage 1**)

De vier basisdoelen zijn:

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
- Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen
- Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen
- Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

Ook kijken we naar de cirkel met de 21 eeuwse skills. (zie **bijlage 2**).

(21e eeuwse vaardigheden. Geraadpleegd januari 2019.
SLO <http://curriculumvandetoekomst.slo.nl/21e-eeuwse-vaardigheden>).

Wat heeft een kind nodig om later als een zelfstandig, verantwoordelijk persoon te functioneren?

Uit veel onderzoeken is gebleken dat een goede basis, om uit te groeien tot een zelfstandig, verantwoordelijk persoon, het ervaren van veiligheid is. Dit is een grondpilaar van waaruit allerlei nieuwe uitdagingen en onderzoeken kunnen worden aangepakt. Twee andere pilaren hebben ook sterk de aandacht van De Stadsgeuzen en dat is zelfregulatie en oplossingsgericht werken. Hoe ga je om met je emoties en je emoties tegenover een ander (boosheid, verdriet, slecht voelen). Daarbij hoort het zoeken naar oplossingen. Bijvoorbeeld. Hoe los je het op als iets niet lukt of verkeerd gaat?

Door de overheid wordt gesproken van '21 eeuwse skills' die kinderen nodig hebben om zich tot 21-ste eeuwse burgers te ontwikkelen. Veel van deze 'skills' komen voor een groot deel overeen met de vier basisdoelen van Riksen-Walraven en zijn daarmee uitgangspunt voor de invulling van het beleid van BSO De Stadsgeuzen.

Hoe zien we dit terug in de praktijk op BSO De Stadsgeuzen?

Veiligheid

Het eerste pedagogische basisdoel is 'thuis voelen', het bieden van een plek waar kinderen zich ontspannen en zichzelf kunnen zijn. We hebben het dan tegelijkertijd over het bieden van emotionele veiligheid, een plek waar de kinderen zich veilig voelen. De pedagogisch medewerker speelt een grote rol in het creëren en bevorderen van dat veilige gevoel. Het is ook een fysieke plek waar kinderen hun grenzen kunnen verkennen zonder dat dit schadelijke gevolgen heeft. Een fysieke plek ook die warmte uitstraalt/ biedt door haar inrichting.

Emotionele veiligheid

Bij BSO De Stadsgeuzen vinden we emotionele veiligheid erg belangrijk. Voor een kind is het een must om de pedagogische medewerker te vertrouwen en daarom willen wij vaste gezichten op de BSO. Zo kennen de kinderen de pedagogisch medewerker goed en weten wat ze kunnen verwachten. Alleen een vast gezicht is niet genoeg, we willen ook sensitief-responsieve pedagogisch medewerkers die vragen hoe school was, waarnemen en reageren wanneer een kind blij of verdrietig is. Hierbij hoort ook het tonen van interesse in het kind wanneer het iets vertelt of met iets bezig is. Zo bouwen kind en medewerker een band op die ten goede komt aan de emotionele veiligheid.

Ook de leefomgeving is bekend en vertrouwd voor de kinderen, ze weten waar wat is, waar ze het kunnen vinden en kennen het ritme van de dag of middag. Zo voorkom je onaangename verrassingen. In de vakanties zijn er diverse activiteiten. Deze zijn van te voren bekend gemaakt en kunnen kinderen die dit nodig hebben zich erop voorbereiden (en meestal ook op verheugen).

Naast het opbouwen van een band met de kinderen investeert de pedagogische medewerker ook in het opbouwen van een band met de ouders. Dit is belangrijk voor kinderen, als voorbeeld en voor het gevoel van veiligheid. Fijn is ook dat als het minder goed gaat met een kind, ouders en pedagogisch medewerker open kunnen communiceren om tot oplossingen te komen. Soms ook volstaat een luisterend oor van de pedagogisch medewerker. Mocht het nodig zijn dan kan de pedagogisch medewerker, als ouders dit wensen, advies geven of helpen in gesprekken met derden.

Fysieke veiligheid

De fysieke veiligheid vergroten we door ruimtes en speelgoed regelmatig te controleren op gebreken, te verwijderen of te repareren. De ruimtes binnen en buiten zijn aangepast en gecontroleerd met hulp van de RIE-monitor.

In de gymzaal hebben we veel dekens, kussens en matten om mee te spelen en te bouwen. Over het klimmen op toestellen binnen en buiten zijn duidelijke regels opgesteld, die rekening houden met het kunnen van het kind (als je er zelf op kan klimmen, kun je er ook zelf af). Op het buitenpleintje mogen oudere kinderen spelen zonder toezicht, met toestemming van ouders. We hebben wel regelmatig een checkmoment. Als jongere kinderen buiten spelen is er altijd een pedagogisch medewerker aanwezig. Mocht er toch een ongelukje gebeuren. Alle medewerkers hebben EHBO-diploma's en EHBO-herhalingscursussen vinden elk twee jaar plaats.

Tijdens het spelen gebeurt er veel met en tussen de kinderen. Conflicten of onenigheid lossen ze vaak zelf op. Toch hebben ze regelmatig de steun van de pedagogisch medewerker nodig. Deze staat paraat en biedt de hulp die noodzakelijk is.

Regelmatig gaan we op woensdagmiddag of op studie- en vakantiedagen naar het park. De kinderen dragen dan rode BSO-hesjes zodat ze goed zichtbaar zijn voor de pedagogisch medewerker. Met de kinderen worden duidelijke afspraken gemaakt over wat wel en niet is toegestaan als we in het park zijn* Wegblijven van het water is één van de afspraken. De pedagogisch medewerker let al bij aankomst op de aanwezigheid van vijvers of sloten.

** Voor bezoek aan Park Oosterhout bestaat een apart veiligheidsprotocol aanwezig op de BSO. Soms gaan we naar het strand. Hier geldt dat kinderen zonder diploma wegblijven bij het water. Kinderen met diploma A en B mogen tot de knieën in het water in het bijzijn van de pedagogisch medewerker. Mocht een kind te water raken weet de pedagogisch medewerker hoe te handelen.*

De zomer is een heerlijke tijd om veel buiten te zijn (we eten zelfs meestal buiten). Om de huid van kinderen goed te beschermen smeren we deze in bij zonnig weer in de maanden april tot en met oktober. Mocht het erg heet zijn dan blijven we binnen of in de schaduw.

Op de BSO eten kinderen gezamenlijk elke dag fruit en 1 of 2 crackers, volkoren biscuits of biologische rijstwafels. Deze worden eventueel belegd met vegetarische smeerworst of -kaas, gestampte muisjes of appelstroop. Bij broodmaaltijden op woensdag hebben we soms (vegetarische) knakworstjes en hagelslag. Verder drinken we water. Kinderen mogen niet zomaar iets opeten, gebeurt dit wel en is het giftig dan treedt het protocol vergiftiging in werking. Om verstikking te voorkomen worden druiven en cherrytomaatjes in vieren gesneden en zitten de kinderen tijdens het eten. Hete dranken houden we buiten bereik van kinderen.

Het bevorderen van persoonlijke competenties van de kinderen

Wat verstaat BSO De Stadsgeuzen hieronder en wat vinden we belangrijk.

We bevorderen zelfstandigheid, hoe meer het kind zich ontwikkelt hoe meer het zelf kan en mag doen. We denken niet strak in leeftijdsgrenzen, maar vanuit het kind. Ieder kind is verschillend.

Verder proberen we de frustratietolerantie te vergroten; tegen een stootje kunnen, minder meteen van slag zijn als er iets gebeurt etc. Elk kind doet dat op een andere manier.

We dragen bij aan het ontwikkelen van de eigen identiteit. Wie ben je, wat vind je leuk en waar hou je van. Dit zijn centrale vragen. We doen dit door de kinderen te vragen naar hun mening, door te helpen benoemen en complimenten te geven bij positief gedrag en kunnen.

Wat een kind veel vertrouwen kan geven is de ontwikkeling van talent. Waar is het goed in en waar minder. Talentontwikkeling is mogelijk op verschillende terreinen en de BSO biedt dingen aan om talenten van kinderen te ontwikkelen. We gaan uitdagende activiteiten hierbij niet uit de weg. Wel nemen we hierbij de veiligheid van het kind in ogenschouw en wegen kleine risico's af. Denk hierbij aan het gebruik van een naald bij het borduren of hamers en spijkers bij timmerwerk. De pedagogisch medewerker is bij dit soort activiteiten extra oplettend. We vinden dat kinderen beter goed kunnen leren omgaan met (kleine) risico's, dan dat ze deze uit de weg gaan.

Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen

Waar kan je het beste de sociale competenties bevorderen. Op de BSO natuurlijk, omringd door kinderen van verschillende leeftijden, waar je samen speelt en activiteiten doet. Vragen komen boven als: 'wie ben ik, wie ben jij en hoe gaan we met elkaar om'. Dit komt aan bod tijdens het vrije spel maar bijvoorbeeld ook tijdens een kookactiviteit waarbij kinderen samenwerken (communiceren, delen etc.).

Ook is de BSO de plek voor het ontwikkelen van morele competenties als: erbij willen horen, goed willen doen, complimentjes leren geven én ontvangen.

We stimuleren cognitieve ontwikkeling, vanuit de drang van kinderen de wereld te leren begrijpen. Zo gaan we de natuur in om bijvoorbeeld de insectenwereld te bekijken, maar ook bezoeken we musea.

Emotionele competenties worden ontwikkeld vanuit het gevoel van vertrouwen in jezelf en anderen. De pedagogisch medewerker speelt hierbij een grote rol. Hij of zij is bekend en voorspelbaar en biedt een betrouwbaar en veilig kader.

Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Het aanleren van normen en waarden is voor elk kind belangrijk om binnen de samenleving te kunnen bewegen. Hier hoort cultuuroverdracht bij: tradities, feesten, rituelen, religieuze uitingen, (kleding)mode, gewoonten binnen de samenleving etc. Respect voor de diversiteit hoort hier bij.

We leren kinderen omgaan met uitzonderingen. Als een jongen in een jurk komt, de laarzen en maillot van zijn zusje draagt en kinderen dit zien en benoemen dan communiceren we hier open over. Het voorkomt pestgedrag en kinderen blijken uiteindelijk heel tolerant.

Door het betrekken van kinderen (kinderparticipatie), bij onderwerpen als spelen op de computer, en bepaalde vakantie-activiteiten, leren kinderen afspraken maken, nakomen en verantwoordelijkheid nemen. Reflectie en discussie kunnen hier deel van uitmaken. Waarom is het bijvoorbeeld belangrijk om een bepaalde regel te hanteren? Als voorbeeld zal de pedagogisch medewerker gemaakte regels naleven en uitzonderingen toelichten.

Hoe denken wij deze doelen te behalen?

We werken met zes pedagogische interactievaardigheden

1. sensitieve responsiviteit.

Dat wil zeggen: Elk kind heeft een ander nodig om zich prettig te voelen en zich te kunnen ontwikkelen. Elk kind heeft behoefte aan aandacht, warmte en emotionele steun. Elk kind laat dit op zijn eigen manier blijken. De pedagogisch medewerker dient daarom gevoelig te zijn voor de signalen die het kind afgeeft, goed te luisteren, te kijken en proberen te begrijpen wat het kind bedoelt.

Vervolgens is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker adequaat reageert op de signalen van het kind (responsief). Het is ook belangrijk om emoties als angst en verdriet bij het kind te verwoorden. Zo toon je betrokkenheid bij wat het kind voelt en meemaakt. Daarmee krijgt het niet altijd zijn zin. Je kunt niet aan alle wensen voldoen, maar wel laten merken dat je altijd bent. Het kind ervaart op deze manier dat het op de pedagogisch medewerker kan rekenen. Dit gevoel van veiligheid is de basis, het vertrekpunt om de omgeving te ontdekken en nieuwe dingen uit te proberen. Zo kan een kind zich ontwikkelen. Een kind dat sensitief responsieve reacties ontvangt van de opvoeders zal veel veerkracht ontwikkelen. Een kind dat veerkrachtig is heeft doorzettingsvermogen en de flexibiliteit om problemen op te lossen en is in staat zich aan te passen aan nieuwe situaties.

2. respect voor autonomie en ruimte

Ruimte bieden aan het kind om zelf dingen uit te proberen. Streven naar kansen om het kind zelf problemen te laten oplossen. Zo ontwikkelt het kind meer zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld. Hierdoor is het kind gemotiveerd om de volgende keer weer iets nieuws te proberen. Met deze ervaringen zal het kind uitgroeien tot een zelfstandig persoon met een eigen ik. Door het leren maken van keuzes is het kind daarmee niet meer volledig afhankelijk van de volwassene.

3. structuren en grenzen stellen

Structuur geeft houvast en vergroot het gevoel van veiligheid en zekerheid. Kinderen die zich veilig en zeker voelen kunnen op onderzoek uitgaan. Vaste dagindelingen, vaste plekken voor verschillende activiteiten, vaste plaatsen voor materialen en duidelijke opbouw van activiteiten vormen hiervoor de basis.

De pedagogisch medewerker dient voorspelbaar te zijn in gedrag; consequent, respectvol en grenzend stellend aan het gedrag van het kind. Zo weet het kind waar het aan toe is, wat mogelijk is of juist niet. Voorbeelden: gedragsregels regelmatig herhalen, gewenst gedrag benoemen, ongewenst gedrag uitleggen, de gevolgen van gedrag toelichten. Op deze manier ontwikkelen kinderen empathie, normen, waarden en geweten.

4. praten en uitleggen

Hou rekening met het taal- en begripsniveau van kinderen. Stem taal af op de mogelijkheden van het kind, zowel de inhoud als de vorm. Spreek rustig en duidelijk zodat het makkelijk te volgen is voor het kind. Praat mét het kind en niet er tegen. Spreek over dingen die het kind bezighoudt en zijn interesses. Er is een groot verschil tussen een kind van vier of twaalf jaar oud. Door te praten en uit te leggen bevordert de pedagogisch medewerker taalontwikkeling bij het kind. Ook cognitieve en sociale vaardigheden worden erdoor gestimuleerd.

5. ontwikkelingsstimulering

Wat doet de pedagogisch medewerker om de ontwikkeling van het kind te stimuleren. Zij volgt het in de ontwikkeling en sluit aan bij de behoeftebevrediging en interesses van het kind. De pedagogisch medewerker is op de hoogte van de ontwikkelingsloop van de kinderen en weet hoe je ze dient te observeren. Deze observaties zijn weer uitgangspunten voor het handelen (handelingsgericht observeren).

Ontwikkelingen worden gestimuleerd door het wekken van interesses bij het kind en door het aanbieden van nieuwe activiteiten of materialen. Wijs op nieuwe mogelijkheden binnen bestaande activiteiten of materialen. Praat met kinderen over interessante onderwerpen of problemen. Als pedagogisch medewerker kun je als model fungeren door eerst zelf de activiteiten uit te voeren of mee te spelen met de kinderen.

Houd voor ogen dat elk kind zijn eigen ontwikkelingstempo heeft.

6. begeleiden van interacties tussen kinderen

Het is goed voor kinderen om in contact te zijn met leeftijdsgenootjes. Ze oefenen het met elkaar omgaan door te spelen, voor zichzelf op te komen en aardig voor elkaar te zijn. De BSO is een ideale plek om sociale vaardigheden te oefenen. De pedagogisch medewerker ondersteunt, gaat zelf ook een positieve interactie met de kinderen aan en geeft de kinderen complimenten. Bij negatieve interactie is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker de situatie en gevoelens van de betrokken kinderen benoemt. Kinderen voelen zich zo gezien en kunnen inzicht krijgen in wat er heeft plaatsgevonden.

Met name in vaste groepen met een positief groepsklimaat krijgen kinderen de kans om hechte relaties met elkaar op te bouwen. Er ontstaat waardevolle interactie tussen kinderen die een positieve invloed heeft op hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

Praktische invulling voor het bereiken van de pedagogische visie

- één Pedagogisch Medewerker op maximaal 11 kinderen. (volgens BKR digitale groep 4 t/m 12 jaar)
- maximaal 20 kinderen per groep/dag (kleinschalig).
- kindbespreking
- gemengde leeftijden: vanaf 4 tot en met 12 jaar.
- geschikte ruimte met een goede indeling.
- vrijspel activiteiten.
- geschikte materialen.
- gevarieerd aanbod van activiteiten.
- aangepaste activiteiten rekening houdend met leeftijd, interesse etc.
- zorg van kinderen naar hun omgeving.
- goed contact met ouders.

- actief bouwen aan de band tussen pedagogisch medewerker en kind.
- contact met externe instanties (o.a school)
- blijvende ontwikkeling van de pedagogische medewerker, door middel van cursussen/opleidingen, informatie via boeken of media, Deze zal afgestemd worden op persoonlijke behoeften en die van de kinderen op De Stadsgeuzen.
- éénmaal per twee jaar EHBO-cursus
- elke pedagogisch medewerker wordt blijvend gecoacht op facetten die zij/hij wil ontwikkelen.
- alle medewerkers toegang tot het tijdschrift van 'Kinderopvangtotaal', nieuwe ideeën, regels of wetten communiceren via de beschikbare communicatiemiddelen (zoals whatsapp).

Het registreren van het kindwelbevinden op de Stadsgeuzen

Veelal werken BSO-organisaties met mentorschap. Elke pedagogisch medewerker heeft binnen deze constructie een aantal kinderen onder zijn of haar hoede waarvan het 'reilen en zeilen' wordt bijgehouden.

In plaats van het 'standaard mentorschap' heeft BSO De Stadsgeuzen gekozen voor een iets bredere werkwijze. Tijdens elk van de vier reguliere werkoverleggen per jaar wordt het welzijn van alle kinderen met elkaar besproken. Daarnaast worden opvallende dingen gezien bij de kinderen direct mondeling gedeeld, besproken of er wordt over bericht. Onze kleinschalige constructie garandeert dat we continue een vinger aan de pols kunnen houden.

Wennen op de BSO

In de meeste gevallen komt het nieuwe kind eerst kennismaken op de BSO, kijkt rond en speelt een beetje samen met de ouders. Verder went het kind terwijl het meedraait. Onze ervaring is dat dit erg snel gaat. Het voordeel is dat het nieuwe kind voornamelijk dezelfde kinderen ziet op de groep met vaste pedagogisch medewerkers. Ook kent het nieuwe kind vaak een klasgenootje, vriendinnetje, broertje of zusje.

Interne context van de organisatie

De kinderen

Alle kinderen op BSO De Stadsgeuzen komen van OBS De Kennemerpoort. Er zijn kinderen met uiteen lopende karakters en temperamenten. Het is voor ons belangrijk dat de kinderen kunnen 'zelfreguleren' (van binnen tot rust komen) op de BSO. Dit geldt voor alle kinderen. De weken van de kinderen zijn vol van prikkels en druk met betrekking tot leerprestaties. Wat de kinderen hierbij goed helpt is rennen in de recreatiezaal, maar ook relaxen met dekens en kussens. De leefruimte is licht, knus en veilig, er wordt gegeten, er worden (creatieve)activiteiten ondernomen en rustig spelen is mogelijk. Tevens kan er buiten uitgeleefd worden op een afgesloten speelpleintje met fruitbomen en goedgekeurde speeltoestellen, Vanuit de leefruimte is via de ramen zicht op het speelpleintje.

De insteek van de BSO is ouders intensief te betrekken bij de opvang en eventueel samen te werken aan de ontspanning en goede sociale interactie tussen de kinderen.

Medewerkers

Het vaste team bestaat uit vijf mensen. Twee leidinggevend en tevens pedagogisch medewerkers die verantwoordelijk zijn voor visie en beleid. Daarnaast drie reguliere pedagogisch medewerkers, een vakantiekraacht en twee vrijwilligers. Ook worden er langere, aan opleiding gerelateerde, stages gelopen. Soms is er een scholier die een snuffelstage doet. Tenslotte zijn er nog de onmisbare vrijwilligers.

Elke medewerker heeft specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden passend bij zijn of haar functie. De leidinggevende van BSO De Stadsgeuzen is, naast de medewerkers zelf, verantwoordelijk voor de correcte uitvoering en naleving hiervan.

Binnen ons team communiceren we direct en informeel. We bespreken al ons handelen met betrekking tot de kinderen. We houden elkaar op de hoogte over de kinderen door persoonlijke overdracht of via de daarvoor bestemde app-groep. Tenslotte hebben we viermaal per jaar een werkoverleg en wanneer nodig vaker. We hebben als team het gezamenlijke doel en de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat kinderen een veilige en fijne tijd op de BSO hebben door positieve input.

Naast het vaste personeel werken we met achterwachten in noodsituaties en zijn er vrijwilligers die kunnen inspringen of bijdragen leveren aan activiteiten als sport of natuurexcursies.

Gekwalificeerde medewerkers

Samen met de vier pedagogisch basisdoelen speelt creativiteit een belangrijke rol binnen de basisdoelstelling van BSO De Stadsgeuzen. Om deze doelstelling te realiseren werkt de BSO met een combinatie van gekwalificeerde pedagogisch medewerkers en medewerkers die op basis van hun vooropleiding (categorie B1, bijv. Academie voor Beeldende Kunsten) plus een aanvullende aantekening pedagogiek gekwalificeerd zijn om (zelfstandig) op de groep te werken. Tot op heden werken we niet met de groep die behoort tot de groep van 'anders gekwalificeerden' (bijvoorbeeld sportdocent of muziekdocent) en die alleen specifieke activiteiten op de BSO mogen uitvoeren.

Drie-uursregeling

Kinderopvangorganisaties mogen maximaal drie uur per dag afwijken van de beroepskracht-kindratio (BKR) Tijdens die uren mogen minder pedagogisch medewerkers dan gebruikelijk worden ingezet mits dit duidelijk is omschreven in het pedagogisch beleid. BSO De Stadsgeuzen maakt geen gebruik van deze regeling omdat zij deze niet passend acht binnen haar uitgangspunten: namelijk het bieden van een zo veilig mogelijke omgeving voor kinderen. Afwijken van de beroepskracht-kindratio valt daar voor ons niet onder.

Het vaste gezichten criterium

Het werken met een vaste groep pedagogisch medewerkers (vaste gezichten) is bij oprichting van BSO De Stadsgeuzen in 2016 altijd het uitgangspunt geweest. Het is voor ons de basisvoorwaarde voor kwalitatief goede en veilige opvang. Alleen in noodsituaties of tijdens vakanties staan wij onszelf toe af te wijken van het vaste gezichten criterium waarbij emotionele veiligheid en stabiliteit altijd gewaarborgd dienen te blijven.

Samenwerkingspartners

Er is incidenteel sprake van samenwerking met de peuterspeelzaal gevestigd in hetzelfde pand en met een kleine kinderdagopvang elders in de stad.

Daarnaast maken wij ons voortdurend sterk voor verkorting van de lijnen tussen opvang en school.

Verder is er met Wijkcentrum De Eenhoorn, waar wij gevestigd zijn, regelmatig een vorm van samenwerking. Het jaarlijkse Springfestival voor kinderen is daar een voorbeeld van.

Externe context van de organisatie

Voorzieningen

BSO De Stadsgeuzen bevindt zich in een bruisend wijkcentrum, het is gelegen in het hart van Alkmaar. Winkels, bibliotheek, theater, museum, muziekschool, park en kinderboerderij bevinden

zich op loopafstand. Verder is er, op fietsafstand, de Hortus Botanicus en het Heilooërbos. Bereikbaar met bus of auto zijn bos, duinen en zee. De BSO maakt van deze plekken graag en veel gebruik, zeker tijdens vakanties en op woensdagmiddag.

Bewoners in de omgeving

Aan de rand van de binnenstad zijn oude sociale woningen afgebroken en er zijn nieuwe grote eengezinswoningen voor teruggekomen. Daarnaast worden nog veel meer ruime eengezinswoningen gebouwd. Verder worden er in de Alkmaarse binnenstad veel activiteiten aangeboden voor alle leeftijden.

Overheid

Het beleid van Alkmaar lijkt de komende jaren gericht op schaalverkleining. In plaats van uitbreiding, een externe beweging, lijkt de focus op de toekomst meer intern gericht. Wonen, werken, recreëren, duurzaamheid, klimaatbestendigheid en een gezonde leefomgeving in de stad komen bij elkaar en worden verweven. Verder streeft Alkmaar naar behoud van het landschap en haar karakteristieken in de directe omgeving. Er komen meer recreatieve routes en dorpen worden ontwikkeld met behoud van de oorspronkelijke structuur. Binnen de agrarische sector verwacht men toenemende schaalvergroting

Wat betekend de visie en het beleid van de gemeente voor BSO De Stadsgeuzen?

De toekomstvisie van de gemeente Alkmaar lijkt fijnmaziger geworden, met een toenemend bewustzijn dat het belangrijk is aandacht te schenken aan de directe omgeving en het kleinschalige. Een ontwikkeling die in zekere zin samenvalt met de visie van De Stadsgeuzen. Al vanaf het moment van oprichting in 2016 is aandacht voor het kleinschalige, kwaliteit in plaats van kwantiteit en verbinding tussen mensen (kinderen). Belangrijke basisvoorwaarden om doelstellingen te bereiken en te waarborgen. Toch zwemt BSO De Stadsgeuzen nog steeds tegen de stroom in. Waar schaalvergroting binnen de kinderopvang de trend lijkt, streven wij naar het omgekeerde. Het lijkt erop dat De Stadsgeuzen op dit moment één van de weinige BSO's is in Alkmaar die onafhankelijkheid en kleinschaligheid als de meest harmonieuze constructie ervaart.

Literatuurlijst

BSO De Stadsgeuzen(2016). Pedagogisch beleid, *werken met kinderen, visie*. Website BSO De Stadsgeuzen. Geraadpleegd op januari 2019, van <https://www.bsodestadsgeuzen.nl/pedagogisch-beleid>

Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang, Marianne Riksen-Walraven, 2000. Blz. 9-11. Geraadpleegd januari 2019, van <http://www.kinderopvangonderzoek.nl/drupal/sites/default/files/field/textfile/oratie%20Riksenwalraven%202000.pdf>

21e eeuwse vaardigheden. Geraadpleegd januari 2019. SLO <http://curriculumvandetoekomst.slo.nl/21e-eeuwse-vaardigheden>

Liesbeth Schreuder, Marianne Boogaard, Ruben Fukkink, Josette Hoex. 2011. *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*, Amsterdam. Reed Business.

- *Wet ikk overzicht en maatregelen 2019-2023* geraadpleegd januari 2019 <https://www.kinderopvangtotaal.nl/wet-ikk-overzicht-maatregelen-2019-en-2023/>

De vier basisdoelen van Riksen-Walraven vertaald in een boom.

Bijlage 2.

21-century skills.

